

AMICS DE NÚRIA

FLORDENEU

Núm. 1 – I semestre del 2020 – any 1 – 4 €

- **Comencem un nou any i una nova època**
- **El Clot de la Verge**
- **La Vall de Núria, una vall única**
- **Acta fundacional dels Amics de Núria**

Estimar Catalunya

Un us dirà que voler Catalunya «així» no és tan català com voler-la «aixà». No creiem, però, en llur imperabilitat. Si Catalunya és «una» i indivisible —per què no?—, tot allò que no afecta l'essència mateixa de la seva unitat, tot allò que no impossibilita la tasca més urgent que és la del propi recobriment i la de la reconstrucció prèvia a la seva realització i a la seva progressió, és secundari.

J.V. Foix *La Publicitat*, 11-1-1935

PUBLICACIÓ I ADMINISTRACIÓ

«Amics de Núria»

ADREÇA POSTAL: Amics de Núria. Santuari. Núria. 17534-Queralbs.

ADREÇA ELECTRÒNICA: info@amicdenuria.cat

WEB: www.amicdenuria.cat

CONSELL ASSESSOR: Dolors Bassols, Joan Bragulat, Rosa Corominas, Pilar García, Joan Perera, Ramon Sangles, Miquel Sitjar, Mercè Trápaga

DIRECTOR: Miquel Sitjar i Serra

REDACTOR EN CAP: Joan Perera i Faura

MAQUETACIÓ i CORRECCIÓ: Ramon Sangles i Moles

PORTADA: Santuari de Núria

FOTO PORTADA: Dolors Bassols i Farrés

La redacció no s'identifica necessàriament amb les opinions expressades en els articles publicats.

ESPAI POÈTIC

VALL SAGRADA

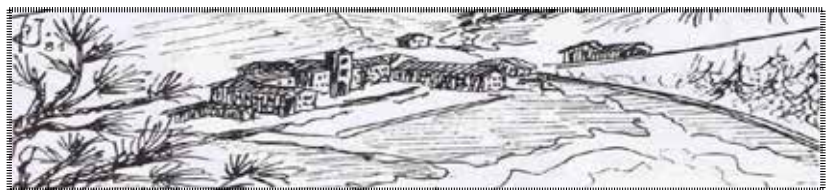
DE MOSSÈN MANUEL PAL CASANOVA

Finestrelles i Segre i tri Puigmal,
Eina, nou Fonts, Nou Creus us fan corona
amb Pic d'Àguila. Núria el nom us dona.
Mes Vós sou, oh Maria, el do més alt.

Feliç, perla de Déu, el qui us troba,
al fons d'immensa natural petxina.
Bé us descobriren en fosc divina
Gil i Amadeu, oh llum, des de llur cova.

Triple símbol d'amor a tots congrega.
Vaques, cavalls, ovelles i pastors
i esquerps isards..., oh Mare, entorn de Vós:

quin goig! Tot riu i tota font us prega.
I fins si el torb o el vent un jorn gemega,
per Vós tot es resol en cant joïós. ◆

NOTA: Si algun soci vol rebre la revista en PDF per correu electrònic, això farà estalviar paper i despeses de Correus, i contribuirà a respectar les normes mediambientals de les quals tant es parla darrerament. Per a donar aquesta informació telefonau al 679 986 935, de Dolors Bassols. Gràcies!

COMENCEM UN NOU ANY I UNA NOVA ÈPOCA

Us presentem FLORDENEU la nova revista semestral dels Amics de Núria. Volem iniciar el proper any 2020 amb aquest nou mitjà de comunicació que substituirà el full La Lliga Informa.

Per tant ens complau de saludar cordialment a tots els socis i simpatitzants dels Amics de Núria i felicitar-vos per aquest nou Any 2020 i oferir-vos la posada en marxa de la primera revista FLORDENEU. Ha d'ésser el gran ressò de les campanes de Núria, cridant a tots els qui estimen el Santuari, les Valls i el Pla de Núria.

FLORDENEU serà la nostra revista, que neix des de dalt el Santuari de Núria i, per tant, molt a prop de la Mare de Déu i de tot el seu entorn: les Valls de Núria. Comencem una nova aventura i creiem que serà del grat de tots els nostres socis, als quals ens dirigim perquè la nova revista sigui oberta a tothom, per a copsar totes les opinions i engrescar a participar-hi amb algun article, poesia o història que ens ofereixi noves maneres d'expressió.

Ens agradaria molt que Núria fos el centre d'atenció de la revista FLORDENEU, i al mateix temps el gran mirador espiritual de Catalunya. Amb tot, no deixaria d'ésser un registre de les ressonàncies de la vida i de les activitats pastorals i cíviques del nostre Santuari pirinenc.

Podem dir-vos que la nova revista FLORDENEU, reneix amb la benedicció i complaença del nostre arquebisbebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives i comptant amb la protecció de la Mare de Déu des del Santuari de Núria.

FLORDENEU: Llegiu-la i propagueu-la. ♦

SALUTACIÓ EPISCOPAL

En l'any centenari del naixement d'aquell gran cristià i home d'acció Ramon Bassols, fundador de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria-Amics de Núria, inicia el seu vol aquesta revista FLORDENEU que teniu a les mans, i que serà un òrgan de comunió i expressió de tots els membres d'aquesta Associació.

El seu president, l'amic Joan Bragulat, m'ha demanat una salutació per a tots els qui rebreu aquesta revista, a través de la qual ens sentirem membres actius i participatius de la nostra fraternitat. Ho faig amb plaer i il·lusió. FLORDENEU serà una nova revista que posarà la paraula, el pensament i les vivències al servei de tots.

Estimem i venerem la Mare de Déu de Núria, que des del Pirineu continua beneint el Bisbat d'Urgell, els Pirineus i tot Catalunya, amb gràcies i dons celestials. Estimem les muntanyes i els paisatges nuriencs, els poetes que els han cantats, el seu Santuari-Basílica, la Capella de St. Gil, la petjada del beat Pere Tarrés, les instal·lacions de Vall de Núria i el tren cremallera, que contínuament es renoven i, per damunt de tot, estimem Núria, d'on ens vénen sentiments i vivències de fe i de bellesa, de fraternitat muntanyenca i esportiva, que tenim ben gravats en els nostres cors.

FLORDENEU l'hem d'anar fent entre tots, com a revista de comunió entre els amics i els devots de Núria. Felicito aquesta iniciativa i espero que servirà per a unir-nos més a tots els Amics de Núria i a mantenir l'estimació per a la Mare de Déu «voltada de soledats», que des del Pirineu no cessa d'acompanyar-nos i d'estimular-nos a viure la fe d'una manera conscient i compromesa, i a ser-ne testimonis en tots els camps de la nostra vida personal i social.

Amb la meua benedicció per a tots els membres i amics de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria.

+Joan-Enric Vives
Arquebisbe d'Urgell

Benvinguda FLORDENEU

MIQUEL SITJAR I SERRA

Vasta solitud. En llatí, *locus vastae solitudinis*. Així descriuen i qualifiquen els vells documents l'entorn geogràfic i humà de Núria de finals de l'edat mitjana. Aquesta vasta solitud va continuar imperant fins que l'accés no es va mecanitzar amb el cremallera, cosa que ocorregué encara no fa cent anys. No és, doncs, estrany que als caminants arribats a destí, espantats i en dejú de converses, se'ls aguditzés el neguit i la necessitat de la comunicació. Les cròniques i la literatura nurienca descriuen aplecs sorollosos, en els quals l'emoció del record del camí era expressada de múltiples maneres i amb qualitats diverses, excelses o humils, elevades o ridícules, davant d'auditoris improvisats de traginers, pastors, capellans, bandolers i soldats. Alguns d'aquests records es van posar en escrit, en fulls volants, poemes, relats i llibres, com els que va escriure al llarg de la seva vida Francesc Marés des de la publicació del poema *La invenció miraculosa*, de l'any 1627. Les experiències que no van arribar a posar-se per escrit, s'han perdut irremeiablement.

Sentir la solitud i comunicar-ne l'experiència enmig de la bellesa i duresa de la muntanya és potser un dels valors de fons de la bona literatura de muntanya. La literatura nurienca compta, a més, amb el factor afegit d'una determinada espiritualitat, enriquida per la sorpresa i l'admiració que provoca, segons els Goigs, que la Maredeu vulgui viure i *per nosaltres estar* en la solitud d'una *tan freda muntanya*. De fet, en els darrers set-cents anys, a la muntanya de Núria, s'han succeït canvis i fins i tot, revolucions, com les que van significar l'accés en cremallera; però roman i fascina, sobretot en aquesta nostra època líquida, mòbil i accelerada, la Maredeu immutable, com les muntanyes que l'envolten, que es troba *immòbil en la foscuria*, com ens va ensenyar a veure-la el poeta i visionari Joan Maragall a principis del segle xx.

Les publicacions nurienques han estat diverses, de diferents orígens, continguts i qualitat. La ja esmentada *Invenció miraculosa* de l'any 1627 fou un full volant de la Germandat o Confraria de Núria, que

cercava finançar les moltes obres del santuari al llarg del segle xvii. Tot seguit va aparèixer l'obra principal de Francesc Marés, la *Història i miracles de Nostra Senyora de Núria* (1666), que en partir, entre altres coses, de la necessitat de captar nous visitants entre les classes altes de la Barcelona del barroc, ha acabat resultant, pel talent literari de l'autor, un tresor d'espiritualitat i d'emocions i experiències, que poden ser compartides avui i sempre: els qui lluiten per la preservació del medi trobaran en els escrits de Marés una defensa contundent que sembla escrita avui.

La consolidació del periodisme al llarg del segle xx va donar facilitats a la comunicació nurienca. La primera publicació regular és el quinzenari *L'Estel de Núria* (1917-1936), promogut pel bisbe d'Urgell monsenyor Joan Benlloch i Vivó (1907-1919), un dels grans modernitzadors de Núria. Aquest quinzenari va contribuir a compartir i a fer créixer el fervor per la muntanya nurienca, esdevinguda una necessitat gairebé mèdica per a la societat barcelonina, afectada per la industrialització i el creixent allunyament de la natura i el desarrelament dels habitants de les ciutats. Llavors, aquesta publicació és de difícil consulta, i fóra molt bo que alguna de les biblioteques, on en conserven gairebé íntegra la col·lecció, la digitalitzessin. Des de fa seixanta anys els Amics de Núria han anat publicant un Butlletí, que ha continuat la tradició de compartir vivències i fe nurienca amb la informació sobre la vida interna de l'entitat i la investigació històrica.

Avui els Amics de Núria presentem aquesta nova revista FLORDENEU, que vol continuar la llarga tradició de comunicació i propagació del sentit i valor de la muntanya nurienca. La vasta solitud nurienca d'altres temps s'ha modificat, però les necessitats comunicatives de l'ésser humà romanen en una nova i vasta solitud, i la muntanya, i també Núria i el seu santuari, poden aportar i canalitzar aquestes necessitats comunicatives per a fer arribar a terra baixa la companyia, l'autenticitat, la joia i la pau, que des de fa segles les muntanyes de Núria envien i comparteixen amb qui les vol visitar. ◆

El Clot de la Verge

MANUEL CASTELLET

(Autor del llibre *L'exili de la marededeu de Núria*, 1936-1941, Ed. Alpina, 2013)

Quin millor tema podria triar que parlar de la Mare de Déu de Núria per donar la benvinguda a aquesta revista FLORDENEU, dedicada no solament als Amics de Núria sinó també a tots els nurienços?

Tanmateix, però, avui no parlaré de la Mare de Déu, així amb majúscules, sinó de la seva imatge, la marededeu, en minúscules. Parlaré, simplement, d'un «bivac» —per dir-ho en llenguatge excursionista— de la marededeu de Núria a la muntanya, a les muntanyes de Núria a una altitud d'uns 2.300 m. Era, concretament, la nit del 22 al 23 de juliol de l'any 1936.

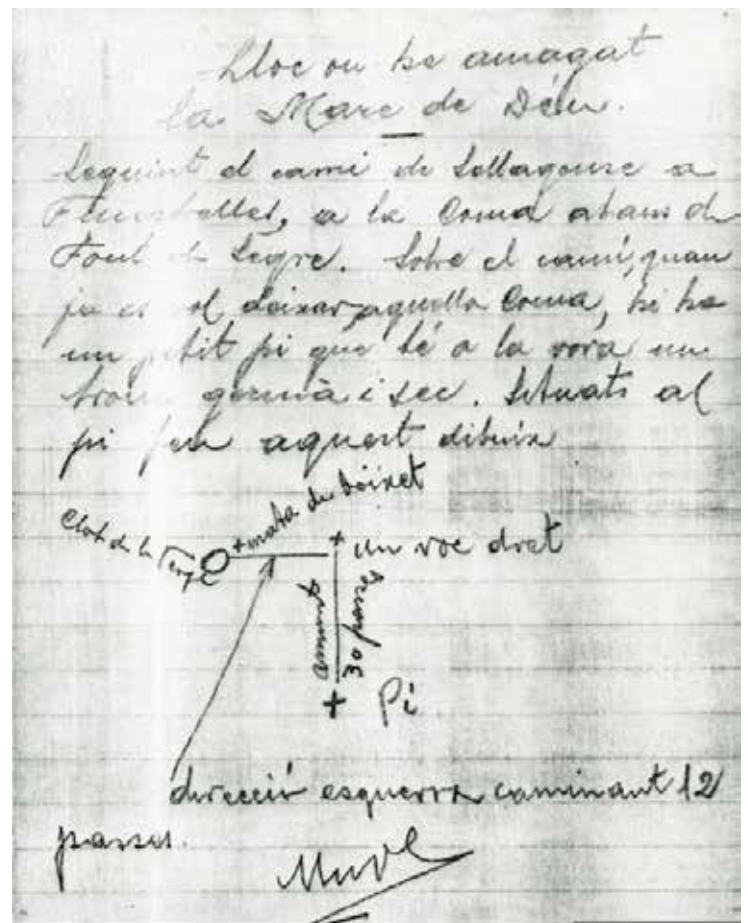
No hi feia fred ni calor a la muntanya, però a les ciutats i als pobles l'ambient s'havia enrarrit i massa cors s'havien escalfat, com una reacció irracional a l'aixecament militar del general Franco, quatre dies abans, contra el legítim govern de la República espanyola. A Catalunya, l'aixecament fou reduït en menys de 24 hores, però com una guspira de foc, que no saps on pot anar a parar, en el cor de massa ciutadans encengués el rancor i l'odi que havien acumulat, ells o els seus avantpassats, a vegades amb raó i a vegades sense.

El capellà custodi del Santuari de Núria, Bonaventura Carrera i Fillet, un pallarès nascut a Can Gulleri petit, al municipi de Sort, havia estat designat el 25 de setembre de 1925 capellà auxiliar del Santuari, i no se'n mouria fins pocs anys abans de la seva mort, el 14 de maig de 1951, a casa del seu germà Salvador, a Ribes de Freser. Aficionat a l'excursionisme i a l'incipient esquí, gran coneixedor, tant dels pobles i dels habitants de la vall com dels de l'Alta Cerdanya, considerà que el Santuari corria el risc de ser atacat pels incontrolats, i que la peça més cobejada seria la imatge de la Mare de Déu.

Decidit com era, el dia 22 de juliol, a primera hora de la tarda, el capellà deixà els hàbits a la sagristia, substituï la imatge de la Verge al cambril per una de sant Joan amb vestits de Mare de Déu, la carregà a la motxilla i emprengué el camí del coll de Finestrelles per passar a França. Com que en aquells anys gover-

nava a França el Front Popular i ell no sabia com podien reaccionar els gendarmes si el veien portant una valuosa peça d'art per la muntanya o per la vall, decidí buscar un lloc adient per deixar-hi la marededeu i baixar, ell sol, a Bourg-Madame, a cercar la complicitat d'algun amic per tornar l'endemà a recollir-la.

«Seguint el camí de Sallagosa a Finestrelles, a la coma abans de Font de Segre. Sobre el camí, quan ja es vol deixar aquella coma, hi ha un petit pi que té a la vora un tronc germà i sec...». Aquest és l'inici de la descripció que va fer d'allà on havia amagat la imatge, per si es donava el cas que ell no pogués tornar a recuperar-la. Reproduïm el text i el croquis que va fer aquell dia mossèn Ventura del lloc on havia amagat la marededeu, lloc que ell anomenà *El Clot de la Verge*.

Mossèn Ventura va donar el croquis, aquella mateixa nit del dia 22 de juliol, a Manuel Carreras, un nurienc que passava aquell estiu a Sallagosa amb la seva muller i tres fills. La filla gran, Núria, d'aleshores quatre anys, l'any 2010, resident al cantó del Vaud, a Suïssa, amb el nom de Núria Delétra-Carreras, em va facilitar aquest croquis.

Més de setanta-cinc anys després d'aquell fet, que representà el primer pas per la salvaguarda de la Mare de Déu de Núria, concretament el dia 2 de juliol de l'any 2012, es va poder identificar el punt exacte d'*El Clot de la Verge*. Una petita expedició formada per vuit alumnes de l'escola Ridolaina, del poble de Montellà, guiats per la seva mestre i qui escriu aquest text, i acompanyats d'alguns pares i mares i d'un jove mestre de l'escola primària Safa, del poble de Baena (Còrdova) —que no havia estat mai al Pirineu—, emprenien la marxa des del Pla de la Creu, cap el coll de la Segalera, per empalmar amb el «camí de Núria», que puja d'Er. Seguint el croquis de mossèn Ventura, van poder identificar el «roc dret» i la «mata de boixet»: El Clot de la Verge

està situat al punt de coordenades 42°24'11.15"N i 2°6'7.37"E, a 2.350 m d'altitud —gràcies al GPS del mestre andalús, que era l'únic que no se l'havia oblidat a casa.

Un any després, en ocasió del rodatge del documental *L'exili de la marededeu de Núria*, amb la col·laboració dels Ajuntaments de Queralbs i de Llo, fou col·locada una placa identificativa del lloc.

Tornant al mes de juliol de 1936, no està prou documentat si els revolucionaris van assaltar el Santuari el dia 24 o el 26 de juliol —el 25 ho feren a Queralbs. Van treure al Pla de Sant Gil totes les estàtues, obres d'art, casulles, etc., i en feren una gran foguera, on probablement van cremar també la Creu dels Pastors i la Casulla dels Miracles, dues peces molt venerades. La marededeu no va cremar; era ja a Bourg-Madame —aleshores la Guingueta d'Ix—, a casa de Jacques Molas, bon amic de mossèn Ventura, a menys d'un centenar de metres de la frontera espanyola.

Era massa a prop de la guerra? Calia dur-la més lluny? En parlarem en una altra ocasió. ♦

Homenatge al doctor Ramon Bassols i Genís

Museu de Badalona (parròquia La Salut, de Badalona)
Badalona, 14 de novembre del 2019

JOAN BRAGULAT I BLASI

Benvolguts amics:

Tinc l'honor de presentar-me com a president de l'Associació la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria, els Amics de Núria, successor del fundador i primer president de l'Entitat, el doctor Ramon Bassols i Genís.

La Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria té com a naturalesa i finalitats:

1. Propagar la devoció a la Mare de Déu de Núria.
2. Fomentar entre els seus membres el desig de perfeccionament integral, promovent obres i institucions que el facilitin.
3. Divulgar el coneixement i estudi de les tradicions, història i bel·leses naturals i artístiques del Santuari i de les Valls de Núria.

Quan cerques referències sobre el doctor Ramon Bassols i Genís, la primera cosa que trobes en la «Galeria de Metges Catalans» del Col·legi de Metges de Barcelona és una dedicatòria molt eloqüent, feta pel seu cosí el doctor Miquel Ylla-Català, sobre la seva persona que diu així: «Metge amb dedicació social al barri de la Salut de Badalona, home de fe, fundador de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria, coneguda familiarment amb el sobrenom d'Amics de Núria.»

En disposar-nos a celebrar els cent anys del naixement del doctor Ramon Bassols i Genís és de justícia recordar aquell home extraordinari, de vida breu però intensa, profunda i útil, que amb l'entusiasme d'altres va donar vida, forma i entitat a l'associació la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria, Amics de Núria.

La família passava l'estiu a Ripoll, on el jove Ramon va conèixer l'excursionisme a través de les

El doctor Ramon Bassols i Genís

guies del famós pirineïsta Cèsar August Torres, amic que fou de la família, el qual va morir quan en Ramon tenia quatre anys. A dotze anys féu la travessa Setcases - Ull de Ter - Nou Creus - Núria. Va arribar al Santuari per un camí ben diferent del que ja coneixia, car cada estiu hi pujava amb la família a venerar la Regina del Pirineu, seguint l'antic camí dels romeus, per les Gorges del Núria.

La seguretat laboral li permetia de reprendre les anades a Núria, on hi anava amb goig i tristesa; goig de poder gaudir del tan meravellós paratge, i tristesa de veure que el Santuari de la Regina pirinenca era atropellat, i les mans caritatives eren insuficients. Moltes vegades havia parlat amb els seus íntims sobre el fet que caldria fer quelcom per a millorar la Casa de la Mare.

En 1952 es va casar amb Maria Antònia Farrés, que compartia les seves idees nurienques. El contacte

amb la Vall era constant, gairebé podem dir que les seves filles van aprendre-hi a caminar.

De sempre havia estat profundament religiós, devot de Santa Maria i caritatiu amb el proïsme. Tanmateix, l'any 1957 va practicar una tanda d'exercicis que van influir molt en la seva vida. En acabar-los va dir: «Fins ara he estat metge de cossos; ara ho vull ser també d'ànimes.»

La seva vida com a metge i com a home és plena d'exemples i d'obres caritatives. Eren freqüents les visites a immigrants que encara no treballaven, als quals, junt amb la recepta mèdica, deixava els diners per a la medicina; i altres casos generosos que podríem encara explicar.

A l'estiu del 1957, un grup de famílies estiuejants a Núria van anar d'excursió a Coma de Vaca; al grup hi havia el doctor Bassols amb la seva muller. Aquella caminada va resultar transcendent: asseguts a la Coma es va parlar de Núria i del seu Santuari, i amb la iniciativa d'en Ramon Bassols començaren a organitzar-se els Amics de Núria.

Mai no se sentia aclaparat per la feina ni per l'estudi, i encara tenia temps d'organitzar els Amics de Núria. En fou nomenat president, i el diumenge 15 de juny del 1958 se celebrà una missa cantada en la parròquia de la Mare de Déu de Núria, de la ciutat de Barcelona, on es concentraren nombrosos amants de Núria, entre ells les trenta primeres famílies inscrites.

Inesperadament, el dia 9 de juliol de 1959 moria electrocutat mentre manipulava el motor del seu automòbil.

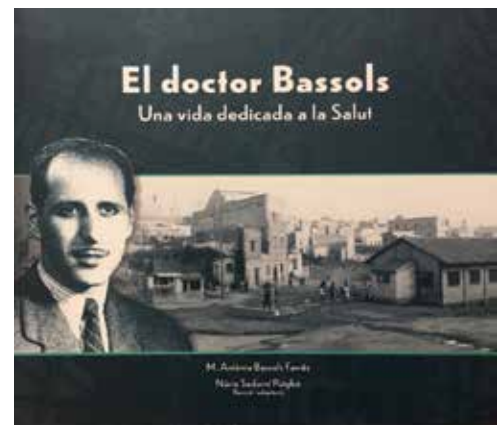
Quina concentració de gent més impressionant fou el seu enterrament! La tristor era la nota comú; es veien plorar els seus pacients. Els comentaris de les seves virtuts i qualitats era constant. El bon metge, l'amic dels pobres, el fundador dels Amics de Núria, el gran apòstol cristià, el catòlic practicant, havia mort en aquest món; però sens dubte naixia a la Vida que no acaba mai. Els Amics de Núria li dedicaren, dins l'any 1962, la font que raja prop de l'Ermita de Sant Gil, i que duu el nom del doctor Ramon Bassols en record seu.

No us sembla a tots el presents que la Biografia del doctor Ramon Bassols és molt semblant a la del metge i sacerdot, el beat Pere Tarrés? Tots dos

eren metges, lliurats als altres, i tots dos grans amants de la Mare de Déu de Núria i de les valls de Núria.

Pensant en qui hi havia darrere les activitats del doctor Bassols, donant-li tot el suport i la complicitat possibles, i acompanyant-lo en totes les iniciatives i projectes, allò que ara sí que faré, com a valoració de tot plegat és esmentar una gran dona: la muller del doctor Ramon Bassols, la senyora Maria Antònia Farrés, ací present.

Moltes gràcies, doncs, Maria Antònia Farrés, pel vostre compromís amb els Amics de Núria. També gràcies a les seves filles per haver col·laborat en aquest sentit homenatge del seu pare, on fem la presentació del llibre biogràfic *El doctor Bassols. Una vida dedicada a la Salut*, gràcies a la recerca de la seva filla gran Antònia Bassols.

I, per acabar, gràcies extensibles al Museu de Badalona i a la parròquia de la Mare de Déu de la Salut, de Badalona, per l'homenatge cívic i religiós al qui fou el seu ciutadà i feligrès, el doctor Ramon Bassols i Genís. ◆

En el Museu de Badalona. FOTO: Dolors Bassols

La Vall de NÚRIA, una vall única

ANTONI CASALS (director de Vall de Núria)

El Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) sempre han tingut com a referent el respecte de l'entorn, exercint una política mediambiental molt decidida, amb la preservació, conservació, millora i respecte de tot el paisatge i patrimoni. Tot fet amb la implantació d'un sistema de gestió mediambiental basat en les normes ISO.

Volem destacar també la qualitat del servei, l'atenció al client i la seguretat. Amb diverses mesures, entre d'altres aquestes:

- Acords amb el Parc Natural de les capçaleres del Ter i el Freser amb l'objectiu d'afavorir la millora de l'entorn natural.
- Canvi a energies netes i renovables: energia geotèrmica, aerotèrmica, tecnologia LED.
- Substitució de vehicles de carburació per vehicles elèctrics.
- Adquisició de cotxes intermedis de viatgers per al tren Cremallera, assolint més capacitat de transport de viatgers amb el mateix material mòbil, reduint el nombre de circulacions de trens.
- Posada en marxa de la central hidroelèctrica per generar energia neta pròpia.

- Instal·lació de mesuradors de cabal per reduir la despesa d'aigua.

- Plàstic 0: aposta per deixar de fer servir plàstics, oferint l'aigua de Núria amb envasos re-utilitzables.

La Vall de Núria és molt especial. Hi ha tres grans valors, molt coneguts: el cremallera, únic accés mecànic a la Vall, el Santuari envoltat amb el seu gran patrimoni cultural, històric i religiós, amb la Mare de Déu, la basílica, l'ermita, els elements de culte i l'emblemàtica llegenda de sant Gil, i l'entorn natural amb el Parc Natural de les capçaleres del Ter i del Freser.

En l'àmbit mediambiental, allò que fa realment que la Vall sigui un emplaçament únic, és la combinació del cremallera, que preserva la salut mediambiental de la Vall (energia elèctrica, no accessible per a vehicles), amb l'entorn natural amb una autèntica riquesa paisatgística, elements que conjuntament amb la gestió mediambiental que duem a terme des de fa més de quinze anys (Certificació ISO 14001), fa que Vall de Núria sigui un referent en sostenibilitat i preservació del medi ambient, enfocats a ser una destinació d'eco-turisme capdavantera en alta muntanya. ♦

FOTO: Dolors Bassols

En homenatge als 100 anys del naixement del Dr. Ramon Bassols i Genís, fundador i 1r president dels Amics de Núria (1919-2019)

Amb motiu de la celebració de l'homenatge dels 100 anys del naixement del Dr. Ramon Bassols i Genís, fundador i primer president dels Amics de Núria (1919-2019), us fem arribar aquest document de l'Acta i fotografia històrica del dia 15 de juny de l'any 1958, i que el nostre soci Josep M. Jujol ens va proporcionar en el butlletí Núria, núm. 8 del 1983 i que reproduïm íntegrament pel seu valor històric.

UNA ACTA HISTÒRICA – 15 de juny del 1958

Totes les actes i documentació que es guarden en un arxiu tenen valor històric, ja que serveixen a les generacions posteriors per a poder saber les actuacions, idees i realitzacions dels integrants d'una entitat; i així confeccionar-ne la història.

Els «Amics de Núria» tenim ja una història considerable. Serà bo donar a conèixer el text íntegre de l'Acta corresponent a la primera manifestació pública de l'Entitat. Serà motiu de recordança per a molts, i de descoberta per a d'altres. Heus-la aquí:

«En la Ciutat de Barcelona i Parròquia de Núria el dia 15 de juny a les 9 del matí, es celebrà la tan esperada festivitat del naixement d'aquesta Comfrària de la Verge de Núria, amb una solemne Missa de Comunió General, oficiada per tres sacerdots, predicant un sentit sermó marià i nurienc el Rd. P. Antoni Figuerola O.S.F. Estant la part coral a càrrec de l'Orfeó Laudate.

«L'església presentava un aspecte impressionant amb tots els llums encesos i l'altar guarnit de flors blanques, que donava un ambient d'inspiració i devoció mariana excel·lent».

«La Parròquia, amb capacitat per a 400 persones, estava completament ocupada, encara es veien persones dretes sense poder seure. Al final de la Missa es cantaren tres estrofes dels Goigs, que el públic poqué seguir per mitjà d'unes estampes-recordatori que es distribuïren a tots els assistents en la colecta efectuada per dos membres dels «Amics».

«Finalitzat l'acte religiós ens dirigirem a esmorzar amb germanor, al carrer d'Aribau al «Club Diagonal». La presidència fou ocupada pel Sr. Rector Dr. Homs, el P. Figuerola, Sr. Pallàs, representant a la «Societat Núria S.A.», Dr. Bassols, president de la Comfrària, Srs. Mascaró, secretari, Torrell, representant dels «Amics dels Goigs», i Barberà, de les famílies de la Comfrària».

«Durant l'esmorzar el Secretari llegí dues cartes, una del Sr. Bisbe de la Seu, donant la benedicció de la constitució de la Comfrària, i l'altra del Pare Hilari d'Arenys de Mar, Cap., excusant-se de no poder assistir i que és a tots els nostres actes com a present».

«El Sr. President, Dr. Bassols, inicià el parlament de ritual manifestant la finalitat de la constitució de la Comfrària: donar una plena vida espiritual al Santuari de Nostra Dona de Núria, des de la nostra Ciutat i demés indrets de Catalunya, estar tots units i organitzar actes preparatius per poder donar major esplendor a les festes del Santuari. Remarcà els punts a seguir; que s'havia notificat a 1228 Núries, a més de trenta famílies nuriencs i que esperavem efectuar uns altres tràmits per multiplicar la constitució de la nostra organització per a major Glòria de Déu i de la Verge Santíssima; finalment ens animà per què tots posem el nostre empenyo en aquesta obra, la qual ha de ser també labor de tot-hom».

«El Sr. Torrell llegí un magnífic verset que composà nostre benvolgut nurienc Sr. Mas, el qual no pogué assistir a l'acte i que fou molt aplaudit».

«El Sr. President invità als reunits de què si hi havia algú que volgués expressar la seva voluntat ho podria fer tot seguit, sortint un Sr. del assistents i manifestà que aprofitava l'ocasió de que hi havia el representant de «Núria S.A.», de manifestar que pregava de que els preus en el Santuari es nivellessin una mica tota vegada que resultava molt car pujar-hi per les famílies, tant a la part de l'Hotel com a les cel·les».

Acte constitutiu dels «AMICS DE NÚRIA». 15 de juny de 1958. Srs. Corominas, Barberà, P. Figuerola, Sr. Pallàs, Mn. Homs, Sr. Mascaró, Dr. Bassols, Sr. Torrell.

«El Sr. Pallàs, representant de «Núria S.A.» contestà molt amablement de que pregaria al Consell d'Administració, de la revisió dels preus actuals, però que havia de tenir-se en compte, de que els components del consell no havien cobrat mai dividends ni guanys i que constantment s'efectuen en el Santuari obres de molts milions per engrandir la bellesa de la Vall i del Santuari».

«Per fi el P. Figuerola parlà donant ànim a tots per que treballem i anem endavant amb la nostra obra ja empresa, de la qual porta la bandera el nostre president Dr. Bassols, acabant l'acte a les 11,15 del matí».

«El Dr. Bassols junt amb el seu Sr. Pare, el qual és el tresorer de la Comfraria, van satisfer la despesa dels esmorzars sobrants i els donaren al Sr. Rector a fi de repartir-los entre la mainada de la Catequesis, escolanets i demés persones necessitades a criteri del Sr. Rector, quedant pendent de què es manifestarà a tots nosaltres el total dels pagaments a cobrir a parts proporcionals».

«De lo que donen fe present el Secretari».

Va signat per Reinald Mascaró, amb el vist del president Ramón Bassols, i el segell de l'Entitat.

A l'acte s'hi va adherir, però n'excusà l'assistència la Junta del Centre Excursionista de Catalunya, ja que coincidí amb la festa de Sant Bernat, patró dels excursionistes que era homenatjat per aquella Entitat.

Altra carta d'adhesió fou la dels «Amics dels Goigs», que s'alegraven i ens desitjaven molts anys de vida segons escrit del seu president Carles Babot.

Els devots de Santa Maria de Núria i aimants de la Vall, començàvem a caminar amb entusiasme i seguretat, disposats a mantenir i promoure la devoció a la Mare de Déu pirinenca, i a col·laborar en el manteniment i millora del Santuari i de la Vall de Núria.

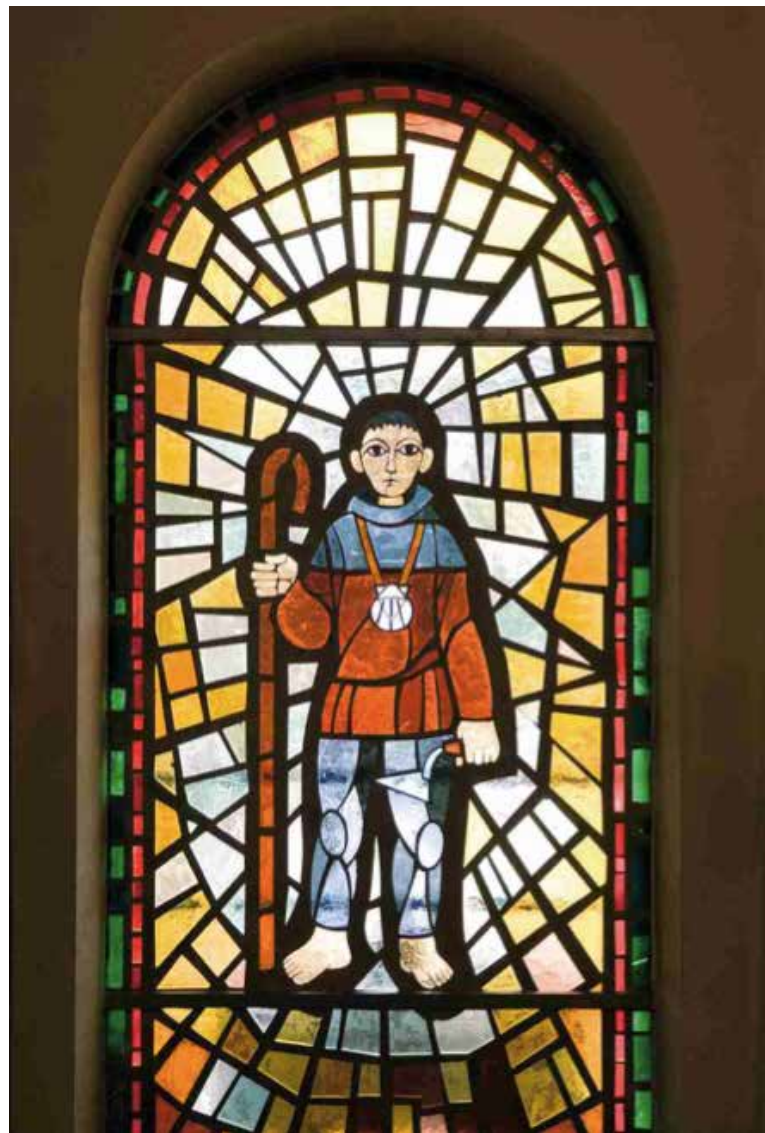
Josep M. Jujol

La futura «Llar Amadeu» al servei de la pastoral de joves i pelegrins

JOAN BRAGULAT

Núria és lloc de pelegrinatge, encara que tothom qui hi ve no sigui —per dir-ho d'alguna manera gràfica— cent per cent pelegrí, és a dir, motivat únicament per la devoció. De fet, però, si un no hi ve per devoció, segurament aquí, sense que sàpiga ben bé com, se li revifa un bri de pietat, li aflora al cor el perfum d'aquelles pregàries senzilles que va oir dels llavis de sa mare... es torna pelegrí potser sense saber-ho. L'hauran dut aquí l'esbarjo, l'esport, el paisatge, les neus fantàstiques hivernals, la verdor maragdana de l'estiu, però retorna a casa fet més pelegrí, havent trobat prop de Maria aquella aigua viva que, diu Crist a la Samaritana, brolla de l'interior del qui creu en ell.

El Santuari, des de fa uns pocs anys, s'ha abocat a una iniciativa al servei de la pastoral juvenil i al servei també dels pelegrins-pelegrins que, especialment a l'estiu, caminen amb esperit de pregària o, simplement, de silenci interior. Es tracta de la Llar Amadeu que serà un espai —no pas gaire gran, perquè l'espai és el que és— de convivència, de compartir, de viure junts la fe i l'esperit cristià de l'amor. D'aquí el nom *Llar*,

perquè una llar és un lloc de família, de conversar, d'experimentar plegats la germanor.

L'Olla de Sant Gil, juntament amb la Campana de la veu de Déu, i la Creu salvadora de Crist, l'hem d'anar posant al dia. I la Llar Amadeu vol continuar l'acció de Gil entre els humils de la terra: adés els pastors, i ara, com sempre, els humils que peregrinen amb esperit de pobresa i humilitat de cor, i que volen trobar a Núria el caliu i l'amor de la Mare de Déu.

*Vinc, solitari, i en esperit,
vers la vall fina de vostra altura.
I al past dolçíssim de l'Esriptura,
enrere deixo la pols,
l'oblit de les sandàlies.
Tinc fretura de sadollar-me de vostre pit.*

Pere Ribot, del poema *Romiatge a Núria*

El projecte es va fent amb l'ajuda de tots, i la nostra Associació l'estima i l'ha fet ben seu. Podríem dir que ja ha passat l'equador.

Per què dediquem aquest espai a *Amadeu*? La Tradició de Núria atribueix a “lo bon Amadeu” — Antoni Joan Amadeu — el primer edifici dedicat a Santa Maria. Déu li ho demana mitjançant un somni tingut al seu país (Eslavònia, Dalmàcia):

A les muntanyes anomenades Pirineus hi ha un lloc que s'anomena los Ports de Núria: aniràs allí, i al mig d'aquelles muntanyes veuràs una plana, no molt gran, la qual circueixen dues riberes eixides de les mateixes muntanyes. Enmig de la plana veuràs una pedra blanca; aniràs allí, i en nom de la Verge Maria Mare de Déu començaràs a cavar per fer-li una capella.

Hi arribà l'any 1072. Els pastors coneixien pels avantpassats el pas de Sant Gil per Núria i l'obra que hi deixà amagada (la santa Imatge de Maria, juntament amb la Campana, la Creu i l'Olla) en un lloc desconegut. Ells ajuden Amadeu a alçar la capella, que s'acabà dins l'any 1076.

Amadeu, aleshores, se'n tornà a sa terra. S'acomiadà dels pastors «amb molt amoroses i santes paraules», amb les quals «els encomanà molt que continuessin a alabar Déu i la sua santíssima Mare en aquell lloc, que allí tenia gust de ser servida i venerada».

Al cap de tres anys —l'any 1079— fou trobada la Imatge, amb la Creu, la Campana i l'Olla, i s'exposaren al culte dins la Capella que havia bastit Amadeu.

És venerat popularment a Núria com a servent de Déu, tot i no haver sigut beatificat. La seva estàtua, a la Basílica, és feta per l'escultor abadessenc Francesc Fajula i Pellicer. ◆

Per a donatius (desgraven) en pro de la Llar Amadeu:
Caixabank: **ES80 2100 8108 0323 0005 8976**

Foix de Sarrià
1886

PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA

BOMBONERIA
Foix de Sarrià
125 ANYS

Foix de Sarrià

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tel. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

www.foixdesarria.com

Veredicte del Concurs de Dibuix 2018-2019

Amics de Núria - Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria amb el suport de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

Sr. Josep Maria Vilumara i Lamarca, de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria, CERTIFICA:

Que en la reunió celebrada el dia 27 de setembre de 2019, a les 10 hores, en la seu de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, carrer dels Àngels, núm. 18, Barcelona, s'ha reunit el Jurat del 3r concurs de dibuix sobre "La Vall i el Santuari de Núria" 2018-2019, adreçat a nens i nenes d'Educació Primària (entre 6-12 anys), format per:

- Sra. Roser Argemí i Batlle, il·lustradora.
- Sra. Rosa Maria Piqué, professora, en representació de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya,
- Sra. Maria Dolors Bassols i Farrés, de la Junta de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria,
- Sra. Pilar Garcia i Garcia, ceramista i pintora, tesorera de La Lliga i autora de la ceràmica als primers premis,
- Sr. Pascual Fort i Llinàs, estudiant de telecomunicacions, programador de la web amicsdenuria.cat

Excusa la seva assistència la senyora Carme Campdelcreu.

Els dibuixos anaven numerats i tots els membres del Jurat desconeixien la seva procedència.

Havent-se fet les corresponents deliberacions, els membres del jurat atorguen:

Per a la categoria Cicle Superior d'Ed. Primària, alumnes entre 10, 11 i 12 anys,

Primer premi: Lara Torres Rosa, de 10 anys, amb el pseudònim "V. Núria", de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

Segon premi: Núria Gil Nadal, de 10 anys, pel dibuix "El meu vitral", d'Hauterive (Suïssa).

Tercer premi: Tania López Granados, de 10 anys, amb el pseudònim "Gimnasta", de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

Accèsit: Mar Rubí Martín, amb el pseudònim "Sakusa", de 12 anys, de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

Per a la categoria Cicle Mitjà d'Ed. Primària, alumnes entre 8-9 anys

Primer premi: Natalia Ribas Buzón, de 10 anys, amb el pseudònim "La dibuixant", de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

Segon premi: Vega Andrés Vizán, de 9 anys, amb el pseudònim "Vegi", de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

Tercer premi: Miguel Martínez Tolosa, de 9 anys, amb el pseudònim "La Natura", de l'Escola Verge de la Salut, de Sant Feliu de Llobregat.

La categoria Cicle Inicial d'Ed. Primària, alumnes entre 6-7 anys, en quedà el premi desert.

Ha finalitzat la reunió del Jurat a les 12 hores.

Barcelona, 27 de setembre del 2019.

Els premis varen ser lliurats el passat dia 16 de desembre en l'Escola Verge de la Salut de Sant Feliu de Llobregat en un acte molt simpàtic, en la sala de conferències del mateix centre, amb l'assistència de la Direcció de l'Escola, professors, els alumnes i els representants dels Amics de Núria: la senyora Pilar Garcia, la M. Dolors Bassols i el senyor. Josep M. Vilumara.

Quant al premi a la nena Núria Gil Nadal, de 10 anys, d' Hauterive (Suïssa), aquest s'ha fet arribar als seus familiars residents a Barcelona. ♦

LLENGUATOU -OVA

Ramon Sangles Moles

amb la col·laboració de Joan Perera, Jordi Badia i Josep Ruaix

És un mal endèmic de molts catalans: davant una persona desconeguda, o d'aspecte forà, o fins veïna de tota la vida però que potser té una altra llengua materna, canvien de llengua: deixen la pròpia i passen al castellà. A alguns, això els pot semblar educació, però és, de fet, un **suïcidi lingüístic**. Per això cap altra llengua no ho practica. Si vas a viure a qualsevol país, la gent no canvia de llengua davant teu pel fet que siguis de fora. Simplement van parlant la seva, i tu vas aprenent-la, sense conflicte. I és que el suïcidi lingüístic només es practica en situacions de dominació colonial, militar i cultural, per l'acomplexament i la minva d'autoestima que comporta.

En aquesta fitxa us presento un mot nou que m'he permès de crear i que proposo a la comunitat lingüística. Ja l'hem experimentat, amb molt bon resultat! És el substantiu **llenguatou -ova**, que designa la persona que recorre innecessàriament i servilment a la llengua castellana.

De l'adjectiu **TOU TOVA**, el diccionari normatiu ens diu (entre altres coses): «Que cedeix fàcilment, no gens ferm» i «Malalt, cansat, decrepit». En efecte, un **llenguatou** o una **llenguatova** cedeix i canvia de llengua. I això denota decrepitud lingüística, acceptar de mica en mica la substitució de la llengua pròpia per una de forastera.

Si observem el dia a dia, comprovarem que molta gent que tracta amb clients, espectadors, pacients, comensals, usuaris, etc. fa servir d'esma el castellà. Si hom els interroga sobre aquest hàbit, uns diuen que així s'estalvien de preguntar si entenen el català: parlen en castellà amb tothom, i problema solucionat; uns altres et diuen aquella frase típica durant la Dictadura: «En castellà perquè tothom ho entengui», i així menarien la llengua a l'extinció amb l'excusa d'un suposat bé comú; uns altres et diran que la bona educació obliga...; que «pobrets, no ens entenen»...; que «vigila, que si s'enfaden, encara

rebrem»... (penso en l'arrest d'Antoni Gaudí per parlar en català). Per a molts, parlar en català davant desconeguts o forasters és una tortura psicològica perquè consideren que és ofensiu. Per contra, cal veure amb quina desimboltura s'expressen les llengües foranes imposades. Hauríem d'aprendre a fer-ho a casa nostra.

D'altra banda, el **llenguatou** discrimina els seus interlocutors: amb la seva tovor dóna per fet que els altres, no solament no coneixen ni estimen el català, sinó que tampoc no tenen ni capacitat ni interès per a aprendre'l. És tractar-los ofensivament de babaus.

Un **llenguatou** és una barreja d'acomplexat, covard, paternalista, mandrós, panxacontent, acomodaticí, servil, llagoter, mesell... que milita contra la llengua pròpia del país sense tenir-ne la mínima consciència. Ja en sap, de parlar català, però només ho fa quan no li demana fermesa. El català va quedant aleshores com una llengua que solament «es parla en la intimitat» (parafraçant el que va dir un polític espanyol) i ja no se sent al tren, als mercats i botigues, als bars i hospitals... I, a aquest pas, està condemnada a l'extinció (la llista de llengües desaparegudes en l'àmbit dels grans imperis —francès, espanyol, anglès, etc.— és llarguíssima).

Si tenim en compte la persecució secular del català, tant a Espanya com a França, la supervivència de la nostra llengua hauria de ser tinguda per miracle (ho exemplifiquen molts fets, però és gràfica la fúria amb què l'any 1939 l'exèrcit anomenat «nacional» va fer foguera dels inofensius i apolítics llibres i escrits que Pompeu Fabra tenia en el seu domicili badaloní...). El poble, tanmateix, s'ha mantingut fidel a la llengua rebuda dels pares i avis i besavis, i també moltes persones cultes n'han fet una llengua moderna, dotada de les eines necessàries per a afrontar el seu futur amb un mínim de tranquil·litat. Però cada segle té els seus reptes; el d'avui és que la llengua normal del carrer sigui el català. Per això **no hem de ser llenguatous ni llenguatoves**.

www.amicsdenuria.cat

Podeu enviar la sol·licitud a: Amics de Núria, Santuari · Núria · 17534 QUERALBS

SOL·LICITUD DE LA TARGETA

"FES-TE AMIC DE NÚRIA"

DADES D'IDENTIFICACIÓ TITULAR

Nom Cognoms

DNI Data naixement

DADES DE CONTACTE

Adreça

Població CP Comarca

Mòbil Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES:

Entitat IBAN/ / / / / /

FAMILIARS:

Membres de la unitat familiar: (noms i cognoms)

APORTACIÓ ANUAL (assenyaleu amb una X): mínim 30 € de 50 € € (quota voluntària)

AUTORITZACIÓ: Afirmo conèixer la política de protecció de dades i accepto els drets i deures dels membres de l'associació detallats en els Estatuts i em comprometo expressament amb els seus objectius fundacionals. Les meves dades seran incloses en un fitxer de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria "Amics de Núria" i no seran cedides a tercers sense el vostre consentiment. Si vull fer ús dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació o oposició ho comunicaré mitjançant el "Formulari de Contacte" a www.amicsdenuria.cat o bé per correu postal a: Amics de Núria - Santuari de Núria, Casa de l'Església, 17534 - Queralbs-Núria. (Girona) amb fotocòpia d'un document d'identitat.

Data i lloc

Signatura